

A 1808/kultur

Käsittelijä Osaaminen ja kulttuuri Pohjolassa -valiokunta

Osaaminen ja kulttuuri Pohjolassa -valiokunnan mietintö, joka koskee

**jäsenehdotusta
yhteispohjoismaisesta osteopaattien auktorisointijärjestelmästä**

Ehdotus

Osaaminen ja kulttuuri Pohjolassa -valiokunta ehdottaa, että

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Norjan ja Ruotsin hallituksille,

että ne edistävät sitä, että osteopaatin ammatista tehdään säännelty ammatti Norjassa ja Ruotsissa.

Taustaa

Vapaa Pohjola esitteli Reykjavikin teemaistunnossa vuonna 2018 jäsenehdotuksen *yhteispohjoismaisesta osteopaattien auktorisointijärjestelmästä*.

Norjan, Ruotsin, Suomen ja Tanskan osteopaattiliittojen puheenjohtajat järjestivät ensimmäisen pohjoismaisen konferenssin 11. tammikuuta 2019. Kokouksen tavoitteena oli vahvistaa Pohjoismaiden välistä yhteistyötä. Tanskan kansankäräjien terveysvaliokunnan puheenjohtaja Liselott Blixt esitti kokouksessa toiveen osteopaattien yhteispohjoismaisista toimintapuitteista, jollaiset ovat jo olemassa kiropraktikoilla, hammaslääkäreillä ja muilla terveydenhuoltoalan ammattilaisilla.

Osteopatian tieteellinen perusta on luonnontieteissä, kuten anatomiasa, fysiologiassa, neurologiassa, biomekaniikassa ja patologiassa. Osteopaatit käyttävät muun muassa nivelten manipulaatio- ja mobilisaatiohoitoja, venytyshoitoja sekä lihasten ja sidekudosten hierontaa. Osteopaatti diagnosoi, hoitaa ja auttaa ennaltaehkäisemään tuki- ja liikuntaelimissä esiintyviä lihas- ja nivelvaivoja, kuten selkä-, lonkka- ja kaulalihas-ongelmia, urheilu- ja rasitusvammoja sekä päänsärkyä.

Osteopaatit ovat terveydenhoitojärjestelmän kannalta tärkeitä, sillä he työskentelevät julkisen terveydenhuollon sisällä – tai rinnalla – ja hoitavat tehokkaasti tuki- ja liikuntaelinten ongelmia. Näin he omalta osaltaan lyhentävät muita julkisten terveyspalveluiden hoitajonoja, kuten esimerkiksi lääkäreiden. Tutkimuksen mukaan osteopaattien työ on terveystalouden kannalta myönteinen tekijä.

Kansainvälisesti osteopaatti on tunnustettu itsenäiseksi ammatinharjoittajaksi. WHO on määritellyt sen julkaisussaan "WHO Benchmarks for training in Osteopathy"

(2010) ja Euroopan Unionin standardointikomitea standardissaan "Osteopathic Healthcare Provision", CEN 16686-2015. Pohjoismaiset osteopaattiliitot ovat aktiivisesti mukana yleiseurooppalaisessa yhdistyksessä *European Federation and Forum for Osteopathy*, joka puolestaan on kansainvälisen liiton *Osteopathic International Alliances* jäsen.

Osteopaatit ovat järjestäytyneet yhdeksässä Euroopan maassa. Pohjoismaista ovat mukana Islanti, Suomi ja Tanska, eivät Norja ja Ruotsi. Norjan osteopaattien liitto *Norsk Osteopatforbund* haki auktorisointia Norjan terveysministeriöltä joulukuussa 2018. Suomessa osteopaatin ammattinimike suojattiin vuonna 2005. Tanskassa osteopaatit on lisäksi tunnustettu oikeudellisesti terveysalan itsenäisinä ammatinharjoittajina, minkä kansankäräjät hyväksyi yksimielisesti toukokuussa 2018.

Osteopaattien yhteispohjoismaiset toimintapuitteet lisäävät potilasturvallisuutta määrittämällä koulutuksen ja harjoittelun standardit. Näin varmistetaan, että Pohjoismaiden kansalaiset voivat saada asianmukaisesti koulutetun ja ammatillisesti pätevän osteopaatin palveluita. Yhteiset toimintapuitteet takaavat samoin sen, että koulutetut osteopaatit voivat työskennellä kaikissa Pohjoismaissa. Kehotamme Pohjoismaiden neuvostoa sen vuoksi edistämään auktorisointijärjestelmän käyttöönottoa Norjassa ja Ruotsissa ja näin laajentamaan pohjoismaisen sopimuksen periaatetta koskemaan myös osteopaatteja kaikissa Pohjoismaissa.

Valiokunnan näkemykset

Osaaminen ja kulttuuri Pohjolassa -valiokunta tukee ehdotusta siitä, että osteopaatin ammatista tehtäisiin säännelty ammatti Norjassa ja Ruotsissa samalla tavoin kuin se jo on Islannissa, Suomessa ja Tanskassa. Maissa, joissa osteopatia on kiinteä osa terveydenhuoltoa, on paremmat edellytykset tehdä alan tutkimusta. Osteopaattien on myös helpompi tehdä yhteistyötä muiden hoitoalan työntekijöiden kanssa yli ammattirajojen. Samalla turvataan alan korkea akateeminen taso. Ammatin laillistaminen Norjassa ja Ruotsissa parantaisi ensisijaisesti potilasturvallisuutta sekä osteopaattien hoidon saatavuutta. Osteopaateille laillistaminen merkitsisi oikeudenmukaisempia työmarkkinoita ja selkeämpiä puitteita oman ammattiroolin tueksi. Lisäksi toisessa Pohjoismaassa työskentely helpottuisi.

Göteborgissa toimivan nelivuotista osteopaattikoulutusta tarjoavan Skandinaviska osteopatihögskolan -korkeakoulun mukaan meneillään on aktiivinen työ ammatin laillistamiseksi myös Ruotsissa, ja toimijat ovat olleet asiasta yhteydessä Ruotsin sosiaalhallitukseen. Myös Norjassa on käynnissä työ ammatin laillistamiseksi. Siksi Pohjoismaiden neuvoston onkin syytä kohdistaa Norjan ja Ruotsin hallituksiin painetta ja suosittaa, että ammatista tehdään säännelty esimerkiksi kiropraktikon ja naprapaatin ammattien tavoin.

Alkuperäisessä jäsenehdotuksessa esitettiin tarve luoda *yhteiset toimintapuitteet osteopaateille*. Ehdotuksessa viitattiin myös Arjeplogin sopimukseksi kutsuttuun *pohjoismaiseen sopimukseen eräiden terveyden- ja sairaanhoidon henkilöstöryhmien sekä eläinlääkäreiden yhteisistä pohjoismaisista työmarkkinoista*.

Arjeplogin sopimusta tarkistettiin, minkä jälkeen se allekirjoitettiin vuonna 2018. Tarkistettu sopimus odottaa vielä maiden ratifiointia. Sopimukseen ei kirjattu, mitkä ammattiryhmät kuuluvat sen piiriin. Sopimuksen tarkoituksena on ennen kaikkea turvata, että EU:n ammattipätevyysdirektiivin piiriin kuulumattomat färsaarelaiset ja grönlantilaiset terveydenhuollon ammattilaiset voivat työskennellä muissa Pohjoismaissa. Muut Pohjoismaat kuuluvat EU-direktiivin piiriin. Tästä syystä valiokunta ei katso tarpeelliseksi suosittaa hallituksille, että Arjeplogin sopimus kattaisi myös osteopaatit.

Helsingissä 3. syyskuuta 2019

Anna Kolbrún Árnadóttir (Mifl)

Aron Emilsson (SD)

Daniel Riazat (V)

Edmund Joensen (sb)

Erlend Wiborg (FrP)

Heidi Viljanen (sd.)

Henrik Møller (S)

Jorodd Asphjell (A)

Jouni Ovaska (kesk.)

Lars Mejern Larsson (S)

Magnus Jacobsson (KD)

Marianne Synnes (H)

Mikko Kinnunen (kesk.)

Norunn Tveiten Benestad (H)

Riikka Purra (ps.)

Veronika Honkasalo (vas.)